

ÄLÄ AIHEUTA VAHINKOA LUONNOLLE

Elonkirjo on pian otettava huomioon kaikessa kehitysyhteistyössä. Monimuotoisuuden turvaamista suositellaan uudeksi kehityspolitiikan läpileikkaavaksi tavoitteeksi. Ilmastonmuutoksen muistaminen ei riitä.

Kehitysumaayhdistys Pääskyjen ja Siemenpuu-säätiön webinaarissa *Monimuotoisuuden turvaaminen kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyössä* 31. tammikuuta 2022 pohdittiin, mitä uusi tavoite voisi hanketyössä tarkoittaa.

Ensimmäisenä aiheesta puhui *Jaana Vormisto*. Hän toimi Kehityspoliittisen toimikunnan luonnon monimuotoisuus -selontekoa työstäneen työryhmän fasilitaattorina ja raportin pääkirjoittajana. Selonteko on parhaillaan eduskunnan käsittelyssä.

Nykyisiä läpileikkaavia tavoitteita ovat sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja kehityksen ilmastokestävyys. Vormisto pohdiskeli, mitä elonkirjon turvaaminen voisi ohjeistuksen, mittarien ja seurannan kannalta merkitä. Entä miten sovittaa taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tavoitteet luonnon monimuotoisuuden kanssa?

Edes ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitsemisen tavoitteet eivät aina osoita samaan suuntaan. Esimerkiksi metsien istutus palvelee hiilinieluna - mutta jos yhden lajin puut peittävät suuria alueita, sekin on luontokatoa. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen onnistuu parhaiten monimuotoisissa, resilienteissä ympäristöissä.

Mittareiden tasolla pitäisi pystyä systemaattisesti arvioimaan kehityshankkeiden riskejä biodiversiteetin kannalta. "Minimi on tämä: Älä aiheuta vahinkoa", Vormisto totesi.

Visainen on kysymys siitä, miten ihmiset saadaan kokemaan luonnon suojele mielekkääksi, jos se vaikuttaa toimeentuloon, suojele hyödyt kun usein realisoituvat hitaasti, eikä nälällä ole kärsivällisyyttä.

AINAKIN TULONHANKINNAN KESTÄVYYTTÄ VOIDAAN MITATA

Toimeentulon näkökulmaa biodiversiteettiin tarkasteli Pääskyjen *Raimo Lilja* esimerkkinään Kehitysumaayhdistys Pääskyjen hanke keskisessä Nepalissa, Makwanpurin Raksirangin maalaiskunnassa. Esityksen pohjalta tehdyn seikkaperäisen artikkelin löydät [blogistamme](#).

Hanke Raksirangin metsäisillä, eroosiolle alttiilla kukkuloilla aloitettiin kolme vuotta sitten "suojaus"

edellä”. Tavoitteena oli suojella metsämaasta kymmenen prosenttia ja kouluttaa ihmisiä itse aktiivisesti vaalimaan biodiversiteettiä. Pian ilmeni, että tämä oli heille kovin abstraktia, ja niin pääasiaksi on enenevästi noussut toimeentulon ja ruokaturvan parantaminen sekä yhteisöjen vahvistaminen - biodiversiteettiä unohtamatta.

Viljely ja toimeentulo on monin tavoin riippuvaista metsistä. Liljan mukaan jokaisen metsänkäyttöryhmän alueella voitaisiin pisteyttää luontoon ja toimeentuloon liittyvä riskitaso mm. ottamalla huomioon paljonko siellä laiduntaa vuohia, paljonko kerätään metsätuotteita ja polttopuuta ja toisaalta paljonko tehdään eroosiota ehkäiseviä istutuksia.

Mutta miten pisteyttää maanvyörymien ja metsäpalojen uhkaa ja vaikutuksia? Entä kulttuurin vaikutus – olisiko suojeltava chepangien perinteistä luontokulttuuria? [LUE LISÄÄ](#)

YHTEINEN VAI KUNKIN ITSE MÄÄRITTELEMÄ BIODIVERSITEETTIAGENDA?

YK:n biodiversiteettisopimus velvoittaa sääntelemään biodiversiteettiä heikentävää globaalia kulutusta ja kaupallisia oikeuksia. Siemenpuun *Ville-Veikko Hirvelän* mukaan nyt ollaan kuitenkin kovaa vauhtia menossa väärään suuntaan, kun suuryritykset ovat muotoilemassa biodiversiteettiä kukin oman agendansa ja bisnesintressiensä mukaan.

Hänen mukaansa taas kerran hämärtyy se tosiasia, että niin etelän viranomaiset kuin me länsimaalaiset olemme milloin minkäkin asian nimissä rajoittamassa paikallisyhteisöjen oikeuksia omiin kestäviin hallinnan, omistamisen ja käsittämisen tapoihinsa.

“Meidän elämämme aiheuttaa paljon enemmän biodiversiteettituhoa kuin alkuperäisyhteisöt. Tuhoa pitää rajoittaa eniten siellä missä sitä eniten aiheutetaan eli meidän keskuudessamme”, Hirvelä sanoo.

Kehitysyhteistyössä halutaan tottakai tehokkuutta, monistettavia malleja ja selvää vaikuttavuutta. Mutta luonnon monimuotoisuus on vääjäämättä paikallista ja siihen vaikuttavat lukemattomat ja näkymättömätkin asiat. Miten yhdistää nämä kaksi? Miten laatia yleispäteviä ohjeistuksia paikallistason ainutlaatuisiin ja jatkuvassa muutoksessa oleviin todellisuuksiin?

Monimuotoisuuden turvaaminen kansalaisjärjestöjen kehityshankkeissa on suuri haaste. Toisaalta muutakaan vaihtoehtoa ei ole.

Katri Simonen